

Цяпало Євгеній Олександрович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Харченко Наталія Петрівна,
старший викладач кафедри теорії
держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ЗАКОНОДАВСТВО: ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ

Характерною рисою романо-германської правової системи, до якої належить також й правова система України, є нормативно-правовий акт. Зрозуміло, що різноманіття суспільних відносин, потребує різноманіття й нормативно-правових актів, що їх упорядковують. Говорячи про систему законодавства, мають на увазі сукупність нормативно-правових актів. Однак нормативно-правові акти мають різну юридичну силу, суб'єктів створення, сферу реалізації. Інколи виникають проблеми правореалізації норм права, адже й донині в правовій системі України відсутня легальна дефініція поняття «законодавство», а наукові погляди є неоднозначними.

У вітчизняній Юридичній енциклопедії «законодавство» визначається як система нормативних актів, якими регулюються суспільні відносини, і як головний засіб реалізації функцій законодавчої влади та основний метод здійснення правотворчої функції держави, що полягає у діяльності відповідних державних органів по розробленню, прийняттю і оприлюдненню законів та інших нормативних актів [1, с. 210].

Дослідження загальнотеоретичних праць у цій сфері [2–7]. дозволяє виокремити три основні підходи щодо визначення поняття «законодавство».

Відповідно до першого підходу, законодавство обмежується лише такими правовими актами, як закони.

Згідно з другим – до його складу входять нормативно-правові акти лише вищих органів державної влади (парламенту, глави держави та уряду).

Щодо третього, то законодавством охоплюються всі нормативно-правові акти, прийняті відповідно до своїх повноважень державними органами та органами місцевого самоврядування.

Слід зазначити, що термін «законодавство» за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок був предметом тлумачення Конституційного Суду України.

Як зазначається у Рішенні Конституційного Суду України, «термін «законодавство» досить широко використовується у правовій системі в основному у значенні як сукупності законів та інших нормативно-правових актів, які регламентують ту чи іншу сферу суспільних відносин і є джерелами певної галузі права. У законах залежно від важливості й специфіки суспільних відносин, що регулюються, термін «законодавство» вживається в різних значеннях: в одних випадках маються на увазі лише закони, в інших, передусім кодифікованих актах, – поняття «законодавство» включає закони, інші правові акти Верховної Ради України, акти Президента та Кабінету Міністрів України, а в деяких випадках – також нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади» [8].

Дослідивши всі аспекти цього явища, Конституційний Суд України вирішив, що терміном «законодавство», що вживається у частині третій статті 21 Кодексу законів про працю України щодо визначення сфери застосування контракту як особливої форми трудового договору, треба розуміти так, що ним охоплюються закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також постанови Верховної Ради України, укази Президента України, декрети і постанови Кабінету Міністрів України, прийняті в межах їх повноважень та відповідно до Конституції України і законів України [8].

Попри наявність тлумачення терміну «законодавство» Конституційним судом України, в законодавчих актах України, прийнятих останнім часом, все одно зберігається неоднозначне розуміння даного поняття законодавства. Саме тому вважаємо за необхідне розроблення та ухвалення окремого спеціалізованого нормативно-правового акту, де б чітко визначались дефініція та зміст поняття «законодавство». Навіть в законопроектах у цій сфері дане поняття так й законодавчо не

визначено. Така законодавча неурегульованість негативно впливає на правореалізацію, а також розуміння які саме нормативно-правові акти складають законодавство України.

Список використаних джерел

1. Шемшученко Ю. С. Законодавство. *Юридична енциклопедія* : у 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 1998. Т. 1. С. 210–211.
2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. Харків : Консул, 2008. 656 с.
3. Лазарев В. В. Теория государства и права : учеб. для вузов. Москва : Спарк, 2004. 528 с.
4. Матузов Н. И., Малько А. В. Теория государства и права : курс лекций. Москва : Юристъ, 1997. 672 с.
5. Гусарев С. Д., Олійник А. Ю., Слюсаренко О. Л. Теорія права і держави : навч. посіб. Київ : Правова єдність, 2008. 270 с.
6. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
7. Коталейчук С. П. Теорія держави та права : навч. пос. для підг. до держ. іспитів. Київ : КНТ, 2009. 320 с.
8. Рішення Конституційного Суду України від 9 липня 1998 р. № 12-рп/98 (справа про тлумачення терміна «законодавство»). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98> (дата звернення: 08.11.2022).